

Rwzi Echten

Quickscan natuur

Waterschap Drents Overijsselse Delta

24 maart 2022

Project Rwzi Echten
Opdrachtgever Waterschap Drents Overijsselse Delta

Document Quickscan natuur
Status Concept 01
Datum 24 maart 2022
Referentie 127012/22-004.439

Projectcode 127012

Projectleider [REDACTED]
Projectdirecteur [REDACTED]

Auteur(s) [REDACTED]
Gecontroleerd door [REDACTED]
Goedgekeurd door [REDACTED]

Paraaf [REDACTED]

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED	6
2.1	Beschrijving	6
2.2	Werkzaamheden	8
3	TOETSINGSKADER	10
3.1	Wet natuurbescherming	10
3.1.1	Gebiedsbescherming	10
3.1.2	Soortenbescherming	10
3.1.3	Wet natuurbescherming - Houtopstanden	12
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	13
3.2.1	Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden	13
3.2.2	Nee, tenzij-principe	13
4	GEBIEDSBESCHERMING	14
4.1	Natura 2000 (Wet natuurbescherming)	14
4.1.1	Gegevens	14
4.1.2	Effecten en conclusie	15
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	16
4.2.1	Gegevens	16
4.2.2	Effecten & conclusie	17
4.3	Houtopstanden	17
5	SOORTENBESCHERMING	19
5.1	Methode	19
5.2	Beschrijving per soortgroep	19
5.2.1	Planten	19

5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	21
5.2.3	Vleermuizen	23
5.2.4	Vogels	27
5.2.5	Amfibieën	31
5.2.6	Reptielen	32
5.2.7	Vis	34
5.2.8	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	34
6	SAMENVATTING	37
6.1	Gebiedsbescherming	37
6.2	Soortenbescherming	37
7	LITERATUUR	41
	Laatste pagina	41
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Instandhoudingsdoelen (IHD's) Natura 2000	3

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Waterschap Drents Overijsselse Delta is voornemens bij rwzi Echten een groengasinstallatie en gashouder te bouwen en de bestaande sliblijn van de zuivering te renoveren.

De geplande werkzaamheden kunnen effecten hebben op beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied. In deze quickscan worden mogelijke effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en beschermde soorten door de geplande werkzaamheden beoordeeld en getoetst. Naast het bepalen van de effecten van het voornemen op beschermde gebieden en soorten, worden ook de juridische consequenties en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen, zoals een ontheffingsaanvraag en eventuele mitigerende en/of compenserende maatregelen, inzichtelijk gemaakt.

1.2 Doel

Het doel van deze quickscan is om te toetsen:

- welke effecten de werkzaamheden hebben op:
 - beschermde gebieden (Natura 2000) in het kader van de Wet natuurbescherming;
 - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
- wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied en de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 3 gaat in op het toetsingskader in relatie tot de natuurwet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde gebieden die vallen binnen de Wnb en het Natuurnetwerk Nederland. Hoofdstuk 5 beschrijft per soortgroep of er in of nabij het plangebied beschermde soorten aanwezig zijn en wat de effecten van het voornemen op deze beschermde soorten Wnb zijn. In hoofdstuk 6 zijn de belangrijkste conclusies samengevat en in hoofdstuk 7 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2

PLANGEBIED

2.1 Beschrijving

Het plangebied voor de groengasinstallatie, gashouder en te renoveren sliblijn ligt op het terrein van de rioolwaterzuivering (rwzi) van Waterschap Drents Overijsselse Delta aan de Nijstad te Echten. Het plangebied en aangrenzende zuiveringsinstallaties worden begrenst door een bomenrij. De omgeving van het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit weilanden en landbouwgronden en wat verder naar het noordwesten ligt het natuurgebied Echterzand. Ten zuiden loopt de doorgaande weg Nijstad, waarachter een kanaal (Hogeveense Vaart) loopt. Afbeelding 2.1 geeft de ligging van het plangebied weer.

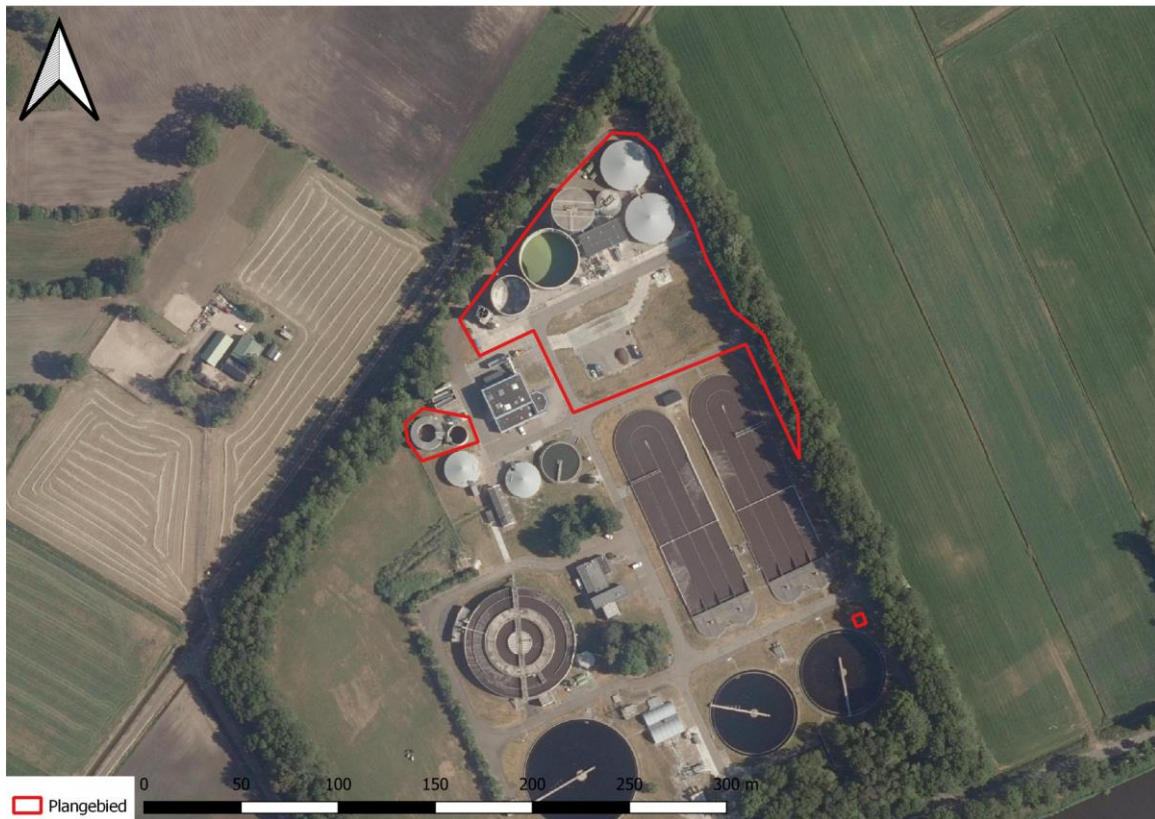
Afbeelding 2.1 Ligging plangebied

Het plangebied bestaat voor een deel uit kort gemaaid gazon met verharding en een deel met technische installaties, inclusief bebouwing. Het gazon wordt intensief onderhouden. De technische installaties bestaan hoofdzakelijk uit verschillende grote tanks en bijgebouwen. Een deel van de tanks is nog in gebruik als opslag van slib, andere delen zijn al buiten gebruik en klaar gemaakt voor de werkzaamheden. Direct buiten het plangebied staat een strook met bomen van zo'n 10 tot 20 meter breed, die het gehele terrein van de rwzi begrenst. Op het terrein van de rwzi zijn verder nog enkele bassins, tanks en gebouwen aanwezig. Om

een indruk te geven van het plangebied is deze in afbeelding 2.2 in meer detail weergegeven en worden in afbeelding 2.3 enkele impressiefoto's weergegeven.

Afbeelding 2.2 Plangebied

Afbeelding 2.3 Impressie plangebied

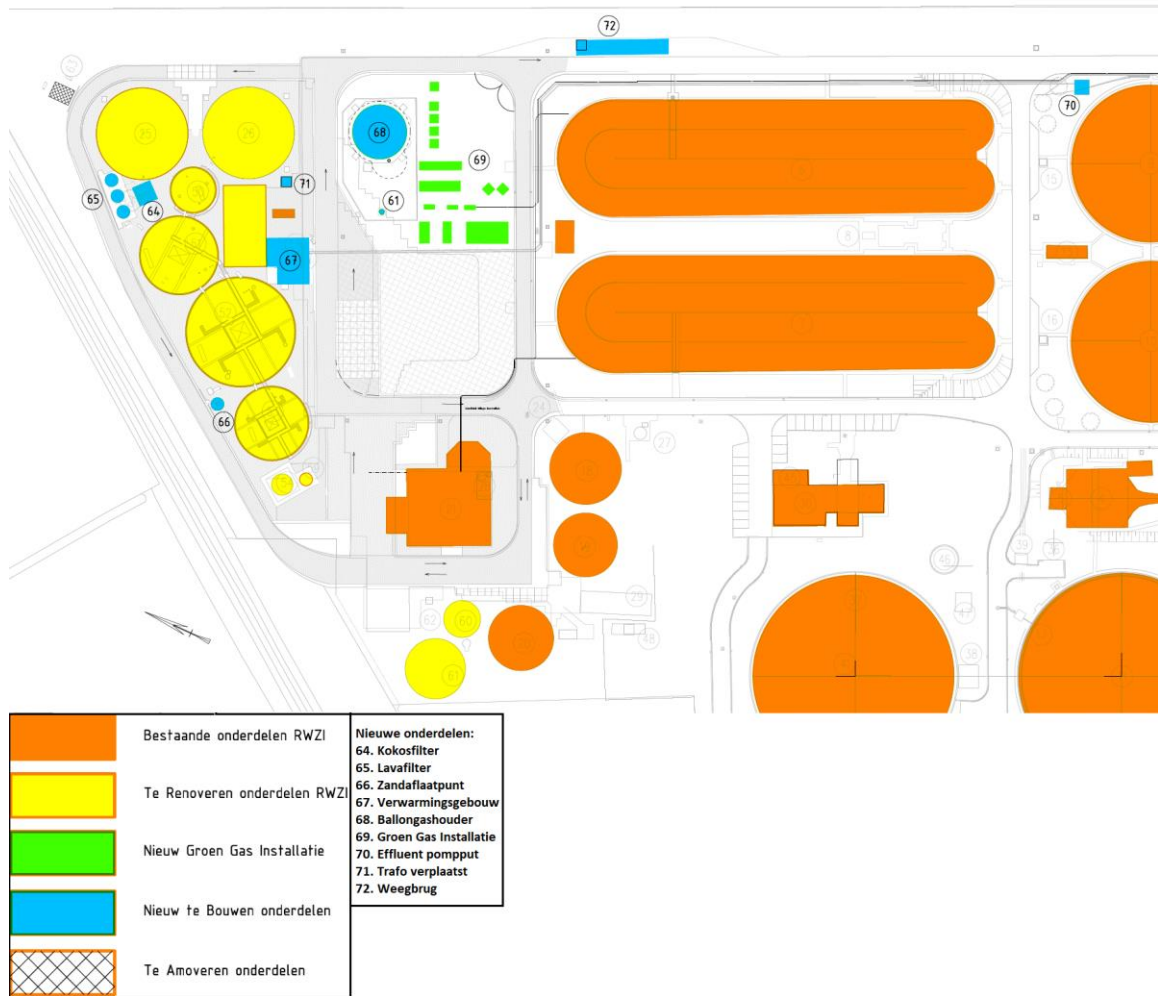

2.2 Werkzaamheden

De werkzaamheden betreffen het aanpassen van de technische installatie, waarbij onderdelen van de slibvergister worden aangepast. Daarnaast worden er verschillende nieuwe installaties geplaatst. In afbeelding 2.4 is weergegeven welke onderdelen gerenoveerd worden en wat nieuw geplaatst wordt. Er worden verschillende installaties (ballongashouder en groen gas installatie) bijgeplaatst op het gazon met verharding. Ook wordt er een effluent pompput geplaatst (nr. 70) nabij een nabezinktank en wordt er een weegbrug (nr. 72) gerealiseerd. Voor de weegbrug dienen enkele bomen gekapt te worden.

De werkzaamheden zullen in 2023 starten, maar een precieze planning is nog niet bekend.

Afbeelding 2.4 Uitsnede overzichtstekening van het voornemen bij rwzi Echten (let op: afbeelding is gedraaid, zie noordpijl linksonder)

3

TOETSINGSKADER

3.1 Wet natuurbescherming

3.1.1 Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd. Kunnen dergelijke significante effecten wel worden uitgesloten, maar kan er wel enige verslechtering plaatsvinden, dan is een verslechteringsbeoordeling vereist.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

3.1.2 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming.

Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

3.1.3 Wet natuurbescherming - Houtopstanden

Indien men bomen wenst te kappen die buiten de bebouwde kom liggen, is de nationale Wet natuurbescherming (Wn) van toepassing. De Wn heeft betrekking op houtopstanden bomen of beplanting met een oppervlakte van meer dan 10 are (1000 m²), of meer dan 20 bomen in rijbeplanting (gerekend over het totaal aantal rijen). Hierbij is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen. Indien toch gekapt wordt dient een kapmelding te worden ingediend bij de Provincie. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist, deze staan vermeld in art. 4.1 van de Wet natuurbescherming:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1 wegbeplantingen;
 - 2 beplantingen langs waterwegen, en
 - 3 eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1 ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2 bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - 3 zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De Wet natuurbescherming kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Wie (een deel van) een houtopstand velt, moet dit minstens één maand voorafgaand aan de kap melden bij de Provincie en heeft de plicht om hetzelfde areaal te herplanten binnen 3 jaar na het vellen. Provincies kunnen bij verordening bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voormalige ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten.

3.2.1 Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan.

3.2.2 Nee, tenzij-principe

Het NNN wordt beschermd op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Drenthe 2018. De regels ter bescherming van het natuurnetwerk Drenthe zijn te vinden in artikel 3.34 van de omgevingsverordening. Voor deze gronden geldt dat een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het NNN moet getoetst worden of er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Wordt significante aantasting aangetoond, dan is de ontwikkeling niet mogelijk, tenzij er sprake is van:

- 2 een groot maatschappelijk belang;
- 3 er geen reële andere mogelijkheden zijn; en
- 4 de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd waarbij:
 - 1 de compensatie niet mag leiden tot een nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke waarden en kenmerken; en
 - 2 de compensatie plaatsvindt:
 - 1 in NNN wanneer deze gronden beleidsmatig niet zijn aangeduid als natuur, inclusief nieuwe natuur;
 - 2 aansluitend aan of, als dat niet mogelijk is, nabij NNN;
 - 3 door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied; of
 - 4 op financiële wijze.

In aanvulling op het bovenstaande kan het ruimtelijk plan hier alleen in voorzien indien in het ruimtelijk plan wordt opgenomen:

- op welke wijze schade aan Natuurnetwerk Nederland zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;
- hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie in NNN, wanneer deze gronden beleidsmatig niet zijn aangeduid als natuur, inclusief nieuwe natuur, daadwerkelijk wordt uitgevoerd en de wijze waarop die compensatie duurzaam is verzekerd.

4

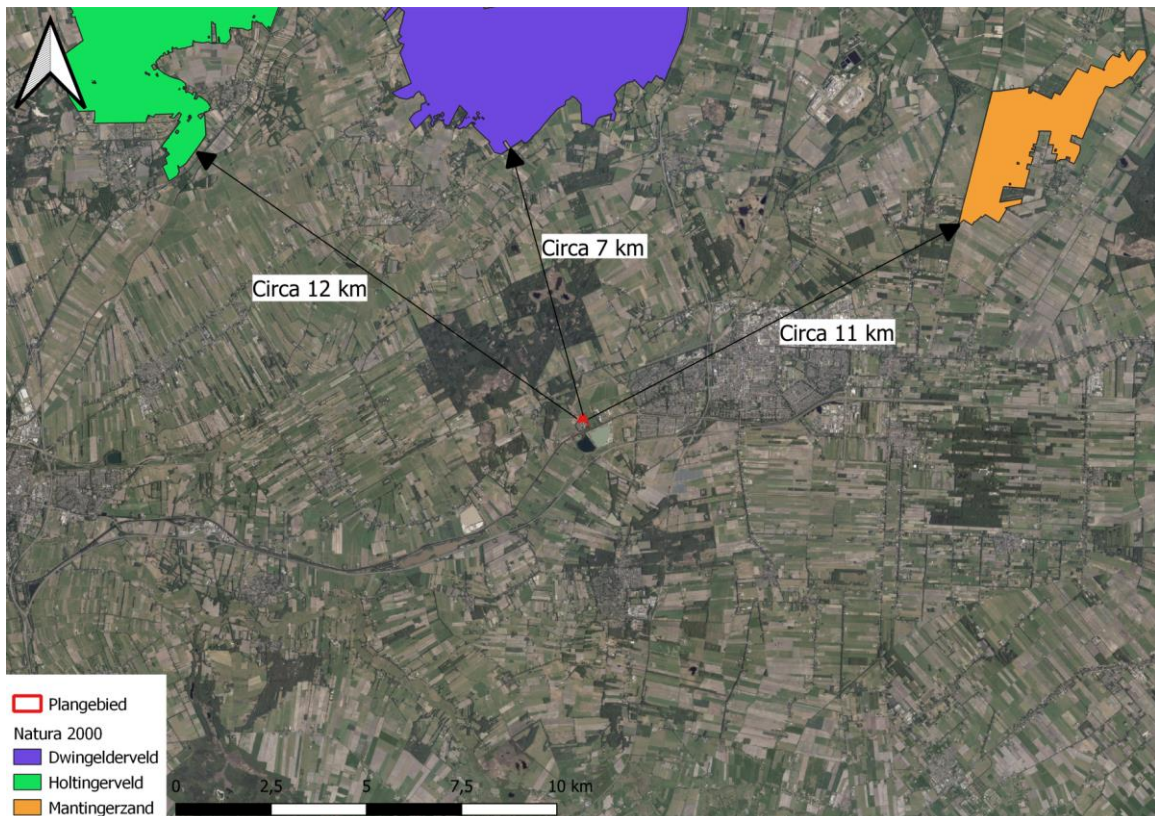
GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

4.1.1 Gegevens

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Dwingelderveld' dat circa 7 kilometer ten noorden van het plangebied ligt. Daarna zijn de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Mantingerzand' op circa 11 kilometer afstand en 'Holtingerveld' op circa 12 kilometer afstand. Dwingelderzand heeft de status van Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn en Mantingerzand en Holtingerveld hebben alleen de status van Habitatrichtlijn [lit. 1]. In afbeelding 4.1 is de ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 4.1 Ligging dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden ten opzichte van het plangebied [lit. 2]

Hieronder wordt per Natura 2000-gebied een korte beschrijving gegeven van het gebied en van relevante aandachtspunten met betrekking tot het gebied.

Dwingelderveld

Het Dwingelderveld is een uitgestrekt heideterrein in het oude Drentse esdorpenlandschap. Het gebied herbergt uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, een klein hoogveen, droge heide, stuifzanden en jeneverbesstruwelen. In het gebied liggen prehistorische grafheuvels. De Boswachterij Dwingeloo bestaat uit bossen die begin 20e eeuw zijn aangeplant op stuifzand en heide. In de bossen liggen diverse vennetjes en heidevelden. Het Lheebroekerzand is een zeer afwisselend stuifzandgebied met bos, heide en jeneverbesstruweel. De Anserdennen is een heuvelachtig deel waar gemengd bos, heide en vennen op voormalig stuifzand voorkomen.

Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor habitattypen en habitatrictlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels [lit. 1]. Een overzicht van deze habitattypen, -soorten en (niet-)broedvogels, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage I.

Mantingerzand

Het Mantingerzand is een stuifzandgebied begroeid met vochtige en droge heiden en jeneverbessen. Verspreid liggen enkele naald- en loofbosjes. In laagten zijn vochtige gebieden aanwezig waaronder enkele zure vennen. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit voormalige landbouwgronden die worden ontwikkeld tot natuur.

Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor habitattypen [lit. 1]. Een overzicht van deze habitattypen en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage I.

Holtingerveld

Holtingerveld (voor 2013 aangeduid als Havelte-Oost) is een heidegebied op de stuwwal Havelterberg. De Havelterberg bestaat voor een groot deel uit kalkrijke rode keileem, die verantwoordelijk is voor de floristische en vegetatiekundige verscheidenheid van het gebied. Deze keileem vormt een slecht doorlatende laag waardoor zelfs boven op de berg natte condities bestaan, waarin dopheidevegetaties voorkomen. Natte en droge heiden en heischrale graslanden in afwisseling met vennen en stuifzanden vormen de belangrijke bestanddelen van deze (half)natuurlijke variatie. In de vennen zijn verschillende stadia van verlanding aanwezig. Ook verschillen de vennen in voedselrijkdom. Rond de essen komen plaatselijk soortenrijke eikenberkenbossen voor. In de stuifzandgebieden die vrijwel volledig zijn bebost zijn plaatselijk nog kleinschalige stuifzanden aanwezig met karakteristieke soortenarme buntgrasvegetaties.

Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor habitattypen en habitatrictlijnsoorten [lit. 1]. Een overzicht van deze habitattypen en soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage I.

4.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten

Het plangebied ligt op relatief grote afstand (tenminste 7 kilometer) van omliggende Natura 2000-gebieden. Als gevolg van deze afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten dat directe effecten zoals oppervlakteverlies en verstoring door geluid, licht ('s avonds en 's nachts werken), trilling of optische verstoring optreden binnen de betreffende Natura 2000-gebieden als gevolg van het voornemen.

Stikstofdepositie

De werkzaamheden resulteren in een (naar verwachting zeer beperkte) emissie van met name stikstofoxiden (NOx). Deze komen vrij uit de verbrandingsmotoren van mobiele werktuigen. Gezien de aard en schaal van de werkzaamheden in combinatie met de grote afstand (minstens 7 km) tot Natura 2000-gebieden, is het depositie effect van het voornemen op deze Natura 2000-gebieden naar alle verwachting nihil.

Per 1 juli 2021 is de partiële vrijstelling in werking getreden.

Op basis van deze vrijstelling worden de gevolgen van stikstofdepositie door 'activiteiten van de bouwsector' uitgezonderd van de vergunningplicht op grond van artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming (artikel 2.9a Wet natuurbescherming). Als dergelijke activiteiten worden aangemerkt als het verrichten van een bouw- of sloopectiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft en het aanleggen, wijzigen of opruimen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen (artikel 2.5 Besluit natuurbescherming). Voor de gevolgen van stikstofdepositie voor deze activiteiten hoeft dus in beginsel geen natuurvergunning te worden aangevraagd. De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase van wat wordt gebouwd of aangelegd. Andere effecten dan stikstofeffecten in de aanlegfase en stikstofeffecten in de gebruiksfase blijven dus wel vergunningsplichtig op grond van artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming. De voorgenomen werkzaamheden vallen onder de bouw van bouwwerken en vallen daardoor onder de vrijstelling.

De vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase. Er dient dus nog wel onderzocht te worden of de gebruiksfase zorgt voor een toename in stikstofemissies. Indien dit het geval is dan dient een stikstofberekening in AERIUS uitgevoerd te worden om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Als uit deze berekeningen volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage (<0,005 mol/ha/jr), dan is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (voortoets en/of passende beoordeling en vergunning).

Indirecte effecten

Indirecte effecten kunnen een zeer grote reikwijdte hebben. Voorbeelden van mogelijke indirecte effecten zijn 'verzuring', 'verzoeting', 'verzilting', 'verontreiniging', 'verdroging' of 'vernatting'. De werkzaamheden bij rwzi Echten zorgen niet voor één van deze effecten binnen de omliggende Natura 2000-gebieden omdat de werkzaamheden geen effect hebben op de waterhuishouding of verontreiniging veroorzaken.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

4.2.1 Gegevens

Nabij het plangebied bevindt zich een gebied behorende tot het NNN-netwerk van de provincie Drenthe. Het dichtstbijzijnde perceel van het NNN-netwerk is gelegen op ongeveer 15 meter ten noordwesten van het plangebied. Voor dit deel van het NNN zijn geen natuurbeheertypen vastgesteld.

Afbeelding 4.2 Ligging Natuurnetwerk Drenthe in de nabijheid van het plangebied [lit. 3]

4.2.2 Effecten & conclusie

Het plangebied ligt niet in een NNN-gebied en voor het dichtstbijzijnde perceel NNN zijn geen natuurbeheertypen vastgesteld. Gezien het plangebied buiten de grenzen van het NNN ligt en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Drenthe geen bepalingen ten aanzien van externe werking bevat, is er geen sprake van directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Vervolgstappen zijn daardoor niet nodig.

4.3 Houtopstanden

Binnen het plangebied moeten voor de realisatie van de weegbrug waarschijnlijk een aantal bomen worden gekapt. Wanneer bekend is welke bomen precies gekapt moeten worden voor de realisatie van de weegbrug wordt aanbevolen een bomeninventarisatie uit te voeren, bestaande uit een bureaustudie en een inventarisatie in het veld.

Wanneer bekend is of en welke bomen gekapt worden in het kader van de realisatie van het geluidsscherm, wordt aanbevolen een bomenonderzoek uit te voeren bestaande uit een bureaustudie en een inventarisatie in het veld. De bureaustudie is bedoeld om na te gaan welke voorwaarden van kracht zijn op de te kappen bomen. Zo wordt nagegaan of de te kappen bomen zijn opgenomen in het bomenstructuurplan van de gemeente (bv. als structuurbepalende of waardevolle boom) en of de gemeente bijkomende voorwaarden stelt aan het kappen van deze specifieke exemplaren. Op basis hiervan kunnen de noodzakelijke vervolgstappen in relatie tot de natuurwetgeving betreffende houtopstanden worden beschreven. Hieruit kan volgen dat één of meerder van volgende aanvragen/handelingen nodig zijn:

- Omgevingsvergunning kappen;
- Melding Wet natuurbescherming houtopstanden;
- Ontheffing Wet natuurbescherming.

De inventarisatie in het veld is bedoeld om de soort, diameter en locatie van de te kappen bomen te onderzoeken en registreren. Deze informatie is immers nodig voor het in een latere fase aan kunnen vragen van een eventuele omgevingsvergunning/ontheffing/melding.

5

SOORTENBESCHERMING

5.1 Methode

Om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) [lit. 4]. Aanvullend hierop zijn, als daar aanleiding voor is, verspreidingsatlassen, internetbronnen en de op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens geraadpleegd. Ter verificatie van- en als aanvulling op de bureaustudie is een veldbezoek uitgevoerd op 10 februari 2022 door een ecooloog van Witteveen+Bos. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek; wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Daarnaast is een habitatscan uitgevoerd. De inventarisatie is niet vlakdekkend en slechts indicatief, maar is voor deze fase voldoende gedetailleerd.

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de resultaten van de bureaustudie is bepaald of beschermde soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wnb.

5.2 Beschrijving per soortgroep

5.2.1 Planten

Bureaustudie

Uit de database van de NDFF [lit. 4] blijkt dat de afgelopen vijf jaar in de ruime omgeving van het plangebied (circa 3 km) één beschermde plantensoort is waargenomen. Het gaat om een waarneming van knolspirea in de bebouwde kom van Hoogeveen, op ruime afstand van het plangebied. In afbeelding 5.1 is deze waarneming weergegeven.

De meeste onder de Wnb beschermde flora zijn zeldzaam tot zeer zeldzaam en komen voor in zeer specifieke biotopen. Voorbeelden van biotopen waar onder de Wnb beschermde flora lokaal kunnen voorkomen zijn loof- en naaldbossen, hakhout en struwelen op kalkrijke, humeuze, vrij voedselarme, compacte en lemige bodems. Ook in heiden en borstelgraslanden en in onbemeste riet- en hooilanden, leemrijke akker (vooral onder wintergraan), op rivierduintjes, in kalkgraslanden en lemige blauwgraslanden, in duinvalleien en soms in het winterbed van rivieren komen de soorten voor. Daarnaast zijn er enkele soorten specifiek gebonden aan stenig substraat. Deze soorten zijn te vinden op rotsen, puinhellingen en oude (kalkrijke) muren.

Afbeelding 5.1 Waarnemingen van beschermde planten in de ruime omgeving rond het plangebied (rode contouren) [lit. 4]¹

De biotoopeisen van de knolspirea staan beschreven in het kader hieronder.

Knolspirea

Knolspirea staat op zonnige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, niet bemeste, vrij droge tot vochtige, neutrale, vaak kalkhoudende, stikstofarme leem-, löss- en mergelbodems met een wisselende waterstand (bron verspreidingsatlas.nl). Ze groeit in kalkgraslanden, op heiden op basische rotsbodem, in bermen en in boszomen [lit. 6].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantsoorten waargenomen, maar dat was ook niet aannemelijk gezien de tijd van het jaar. Het plangebied bestaat uit intensief onderhouden gazon, verhard terrein en een stukje bos (geplande weegbrug). Er zijn geen geschikte groeiomstandigheden voor beschermde plantensoorten binnen het plangebied aanwezig.

Effecten en conclusie

Uit de database van de NDFF [lit. 4] blijkt dat er in de ruimere omgeving (circa 3 km) van het plangebied gedurende de afgelopen vijf jaar één waarneming is gedaan van de beschermde plantensoort knolspirea.

Het plangebied bestaat uit intensief onderhouden grasgazon, verhard terrein en een stukje bos (geplande weegbrug). Op basis van de aangetroffen vegetatietypen en aanwezige biotopen binnen het plangebied kan het voorkomen van onder de Wnb beschermde plantensoorten worden uitgesloten. Hierdoor zijn negatieve effecten voor deze soortgroep niet aan de orde. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

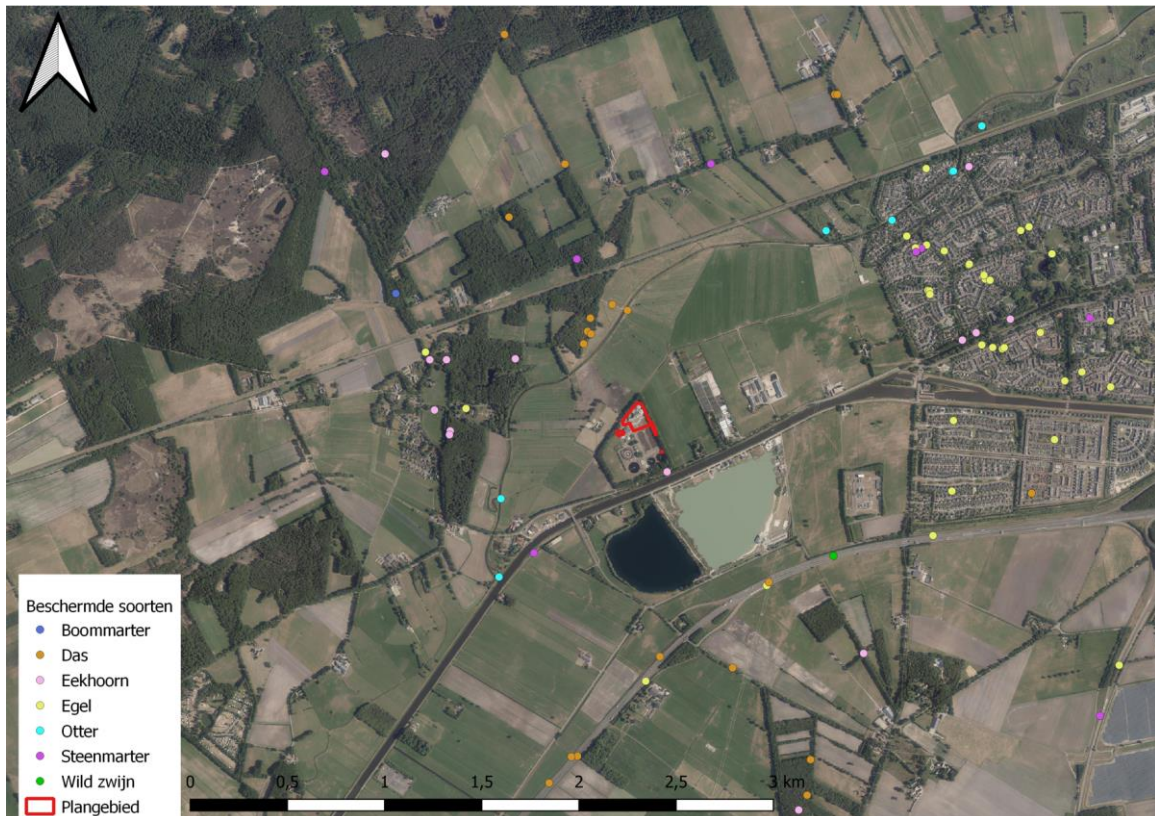
¹ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Op basis van de NDFF databank [lit. 4] zijn in de afgelopen vijf jaar in de omgeving (circa 3 km) van het plangebied waarnemingen bekend van enkele vrijgestelde 'Andere soorten': aardmuis, bosmuis, bunzing, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat. Daarnaast zijn waarnemingen van de in Drenthe niet vrijgestelde 'Andere soorten' boommarter, das, eekhoorn, egel, steenmarter en wild zwijn bekend. Van de habitatrichtlijnsoorten zijn enkele waarnemingen van otter bekend. Een waarneming van eekhoorn is bekend nabij het plangebied, in de strook met bomen rond de rwzi. De overige waarnemingen zijn op ruime afstand van het plangebied gedaan. In afbeelding 5.2 zijn de waarnemingen van beschermde en niet vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten weergegeven.

Afbeelding 5.2 Waarnemingen van beschermde zoogdieren in de omgeving van het plangebied (rode contour) [lit. 4]¹

De biotoeppen van deze soorten worden in onderstaand kader beschreven.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Maar ook in kustzones, rotskusten en estuaria.

Ze leven in schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. In brakke en zoute wateren (in Europa) komen ze alleen voor als er zoet water in de omgeving is, omdat ze dat nodig hebben voor het schoonhouden van hun pels en als drinkwater [lit. 7].

¹ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. Als behendige klimmer en springer kan hij zijn leefgebied vanaf de grond tot in de boomtoppen benutten. Bij de boommarter wordt al gauw gedacht aan oud (loof)bos. In Nederland klopt dat beeld in ieder geval niet; de boommarter komt hier in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boomarters leven bijvoorbeeld ook in de jonge bossen van de Flevopolders en in Moerasbossen in Overijssel en Utrecht [lit. 7].

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook andere open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte gebieden. Zelfs in afgravingen, oude ertsmijnen, op kliffen en onder gebouwen wordt de das soms aangetroffen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld [lit. 7].

Eekhoorn

Het verspreidingsgebied van de eekhoorn strekt zich uit over heel Europa en Noord-Azië. Ze leven tot op een hoogte van 2000 meter. De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor, vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Ook in de duinen van Noord- en Zuid-Holland komen eekhoorns voor. Tussen 1960 en 1970 brak een virusziekte uit waardoor de eekhoorn in het hele land zeldzaam werd. Na 1970 heeft herstel plaatsgevonden. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [lit. 7].

Egel

De egel komt in vrijwel alle landschappen voor. De soort heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, loofbos (met ondergroei) en struwelen. Zelfs in steden komt de egel voor zolang er maar voldoende groen en beschutting aanwezig is [lit. 7]

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [lit. 7].

Wild zwijn

Het wild zwijn leeft bij voorkeur in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen. Eiken- en beukenbossen genieten duidelijk de voorkeur van de soort. Een voorwaarde voor de soort is de aanwezigheid van ondiepe poelen (zoelen) waarin ze modderbaden kunnen nemen [lit. 7].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren of sporen hiervan waargenomen. Het aanwezige biotoop binnen het plangebied is grotendeels ongeschikt voor onder de Wnb beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Het deel van het plangebied dat binnen de boomsingel valt (de weegbrug) biedt wel geschikt biotoop aan algemeen voorkomende zoogdiersoorten. Doordat de rwzi waarop het plangebied zich bevindt geheel is omheind met een hek wordt het voorkomen van grote soorten das en wild zwijn uitgesloten. De aanwezigheid van otter wordt door de afwezigheid van stromend oppervlaktewater uitgesloten. Ook voor boommarter ontbreekt het in het plangebied aan geschikt biotoop, doordat in het grootste deel van het plangebied geen bomen aanwezig zijn. De boomsingel rond het plangebied is niet robuust genoeg en maakt geen deel uit van een groter bosgebied. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van boommarter wordt uitgesloten.

Mogelijk biedt het plangebied wel suboptimaal leefgebied aan eekhoorn, egel en steenmarter. Voor Eekhoorn kan de boomsingel geschikt leefgebied vormen. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen (sporen van) eekhoorn en/of nesten van eekhoorn aangetroffen in de boomsingel nabij het plangebied. Op basis daarvan wordt uitgesloten dat eekhoorn voorkomt binnen het plangebied.

Egels kunnen mogelijk wel gebruik maken van het plangebied, hoewel het grootste deel van het plangebied slechts weinig beschutting geeft. Mogelijk komt egel wel in en rond de boomsingel voor, (sporen van) egels zijn echter niet waargenomen. Van de aanwezigheid van essentieel leefgebied binnen het plangebied zal echter op basis van het aanwezige biotoop geen sprake zijn. Voor steenmarter zijn geen toegangsmogelijkheden in de bebouwing binnen het plangebied waargenomen. Mogelijk dat enkele opslagruimtes, schuren of gebouwen op de rwzi maar buiten het plangebied wel geschikt zijn als verblijfplaats voor steenmarter. Maar binnen het plangebied wordt de aanwezigheid van een verblijfplaats uitgesloten.

Effecten en conclusie

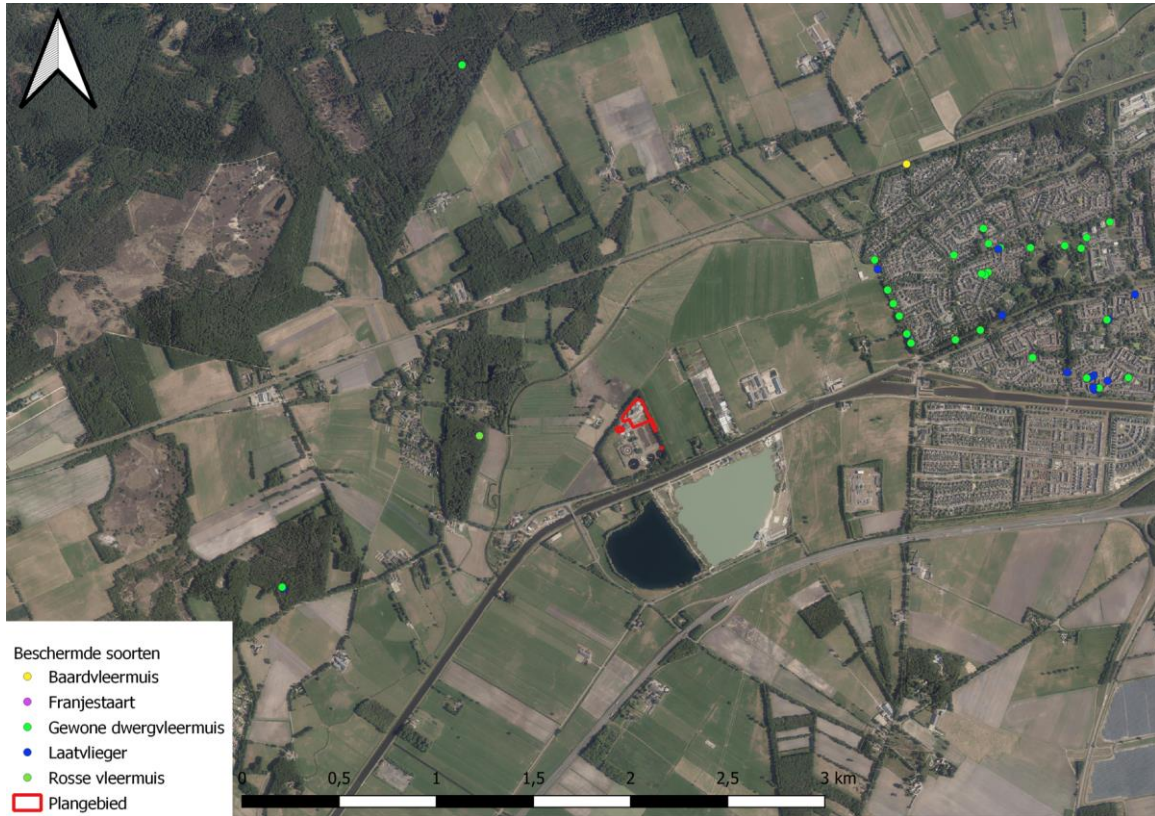
Het voorkomen van verschillende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten ('Andere soorten') binnen het plangebied is op basis van aanwezige biotopen en ligging van het plangebied ten opzichte van de bekende verspreiding van deze soorten niet geheel uit te sluiten. Voor het verstoren van algemeen voorkomende soorten geldt binnen de provincie Drenthe een algemene vrijstelling. Wel geldt de algemene zorgplicht (zie paragraaf 3.1 2). Mogelijk dat egel en/of steenmarter wel sporadisch binnen het plangebied voorkomt, hoewel het plangebied slechts een marginaal onderdeel van het leefgebied van deze soort vormt. De meeste beschutting bevindt zich in de boomsingel en die blijft grotendeels ongemoeid. In de buurt van het van het plangebied zijn dus voldoende alternatieve leefgebieden en uitwijkmogelijkheden. Door één kant op te werken tijdens de uitvoering van de eerste werkzaamheden krijgen aanwezige soorten de kans om het werkgebied te verlaten. Nader onderzoek en een ontheffing zijn niet nodig.

5.2.3 Vleermuizen

Bureaustudie

Alle soorten vleermuizen zijn in Nederland beschermd onder de Wnb en vallen onder bijlage IV van de habitat richtlijn (HR). Volgens de NDFF database [lit.4] komen er tenminste vijf soorten vleermuizen voor in de directe omgeving van het plangebied. Het betreft waarnemingen van overvliegende en/ of foeragerende individuen baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De waarnemingen zijn met name gedaan binnen de bebouwde kom van Hoogeveen, ten oosten van het plangebied. Dit betreft waarschijnlijk een waarnemerseffect. Zie afbeelding 5.3 voor de waarnemingen van vleermuizen uit het NDFF.

Afbeelding 5.3 Waarnemingen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied (rode contour) [lit. 4]¹

De biotoop-eisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Franjestaart

De franjestaart is een soort van half open tot zeer dicht bos en kleinschalig, gesloten landschap. De soort wordt vaak in of bij relatief waterrijk, vochtig (loof)bos gevonden en jaagt daar in lanen, tussen en door de boomkronen, boven en rondom vijvers, grachten en beken en in open broekbos. Gebruikt als zomeronderkomen vooral spleten, scheuren en spechtengaten in bomen en in mindere mate zolders en schuren. Als winterverblijf zijn vooral onderaardse locaties bekend zoals grotten, kalksteengroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijs- en kasteelkelders. Voor vliegroutes wordt begeleidende vegetatie zeer strikt gevolgd [lit. 8].

Gewone baardvleermuis

De gewone baardvleermuis wordt voornamelijk aangetroffen in bossen, aan bosranden en in kleinschalige gesloten landschappen. Hier foerageren ze voornamelijk in de open ruimtes zoals boven paden, beken, open plekken en langs houtwallen. In de zomer verblijft de gewone baardvleermuis zich in bomen, nest- of vleermuiskasten, zolders, of de ruimte achter gevelbetimmering en vensterluiken van gebouwen. De soort jaagt op 1 tot 3 kilometer van de kraamkolonie en vliegt bij voorkeur langs lijnvormige structuren. In de winter worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt voor als verblijfplaats. Voorbeelden hiervan zijn mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 8].

Gewone dwergvleermuis

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [lit. 8].

¹ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [lit. 8].

Rosse vleermuis

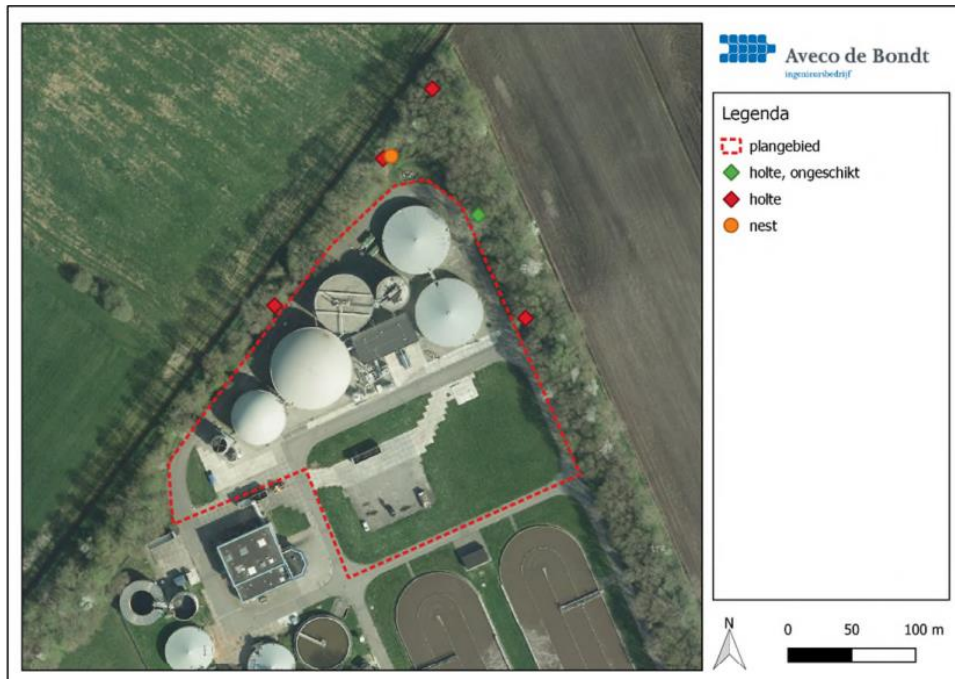
Kraamkolonies zijn hoofdzakelijk bekend uit laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland. De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. In Midden-Europa staat de rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen rosse vleermuizen gevonden kunnen worden [lit. 8].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van (sporen van) vleermuizen. Het plangebied bestaat voornamelijk uit een intensief onderhouden gazon, verharding en installaties. Er omheen bevindt zich een boomsingel. Door de boomsingel en de aanwezige bouwwerken zijn er binnen het plangebied luwe omstandigheden aanwezig. Het is daardoor niet uit te sluiten dat het plangebied een belangrijk foerageergebied vormt voor de in de omgeving verblijvende vleermuizen.

De aanwezige bebouwing binnen het plangebied is ongeschikt voor gebouwbewonende vleermuizen om in te verblijven. De aanwezige gebouwen zijn opgetrokken en afgewerkt met (metalen) plaatconstructies. Achter de plaatconstructies zijn bij de tanks een isolatielaag en betonwerk aanwezig. De constructies zijn strak afgewerkt waardoor er geen toegangsmogelijkheden zijn voor vleermuizen. Daarnaast ontbreken open ruimtes zoals een spouwmuur. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in de gebouwen binnen het plangebied wordt daarom uitgesloten. In de boomsingel rond het plangebied kunnen wel verblijfplaatsen aanwezig zijn voor boombewonende soorten. Tijdens een veldbezoek op 30 december 2019 door ecologen van Aveco de Bondt zijn een aantal holtes waargenomen die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen (zie afbeelding 5.4). Tijdens ons veldbezoek van 10 februari zijn geen aanvullende holtes waargenomen. Relevant is hierbij vooral dat er geen holtes zijn waargenomen op de locatie waar de weegbrug gepland is. Ook bij het eerder onderzoek van Aveco de Bondt zijn op deze locatie geen holtes waargenomen (zuidoostelijke punt van het plangebied in afbeelding 5.4, zie ook afbeelding 2.4).

Afbeelding 5.4 Waarnemingen holtes bij veldbezoek Aveco de Bondt op 30 december 2019 [lit. 5]

Effecten en conclusie

In de wijder omgeving van het plangebied zijn verschillende waarnemingen bekend van vleermuizen. Het betreft waarnemingen van baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Voerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is geschikt als voerageergebied voor vleermuizen. In de (wijde) omgeving van het plangebied zijn echter ruimschoots voldoende (en geschiktere) uitwijkmogelijkheden aanwezig voor voeragerende vleermuizen. Van vernietiging van essentieel voerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied is dan ook geen sprake.

Een vliegroute van vleermuizen is niet uit te sluiten langs de boomsingel rond het plangebied. Er is echter geen directe aansluiting op andere landschappelijke elementen die dienst kunnen doen als vliegroute. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute voor vleermuizen in of direct langs het plangebied wordt uitgesloten. Vernietiging van vliegroutes van vleermuizen wordt op voorhand uitgesloten.

In de omgeving voeragerende en overvliegende vleermuizen kunnen wel worden verstoord, wanneer de werkzaamheden zorgen voor geluid, licht of trillingen in het gebied. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Waar verlichting nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt lichtbeheer. Dit kan door:

- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- gebruikt te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel één bepaalde kant (en weg van het voerageergebied/ de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

Verblijfplaatsen

In de boomsingel rond het plangebied kunnen verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen aanwezig zijn. Er zijn meerdere bomen in de boomsingel aanwezig waarin holtes zijn aangetroffen. Deze holtes zijn mogelijk geschikt voor vleermuizen. In de voor de weegbrug te kappen bomen en de bomen daar vlakbij zijn echter geen holtes waargenomen. Er is dus geen sprake van het vernietigen van verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de boomsingel kunnen wel als gevolg van de werkzaamheden worden verstoord. Hiervan is sprake als de werkzaamheden meer geluid en/of trillingen plaatsvinden dan in de huidige situatie het geval is (zoals bij heien of intrillen van palen). In de huidige situatie is reeds sprake van verstoring als gevolg van de installaties van de rwzi en vrachtwagens die vlak langs de boomsingel rijden. Het verstoren van verblijfplaatsen van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door de werkzaamheden die veel geluid en trillingen veroorzaken (meer dan in de huidige situatie het geval is, bijvoorbeeld door het heien of intrillen van palen of damwanden) uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Indien dit niet mogelijk is dient conform het vleermuisprotocol 2021 de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de dubbele bomenrij te worden onderzocht.

Daarnaast is het ook voor de verblijfplaatsen van belang dat de hierboven bij foerageergebied en vliegroutes beschreven mitigerende maatregelen in acht genomen worden. Daarbij is het met name van belang dat uitstraling van verlichting in zowel de tijdelijke als de definitieve situatie naar de bomen met holtes voorkomen moet worden. Indien dit niet mogelijk is dient gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke verlichting.

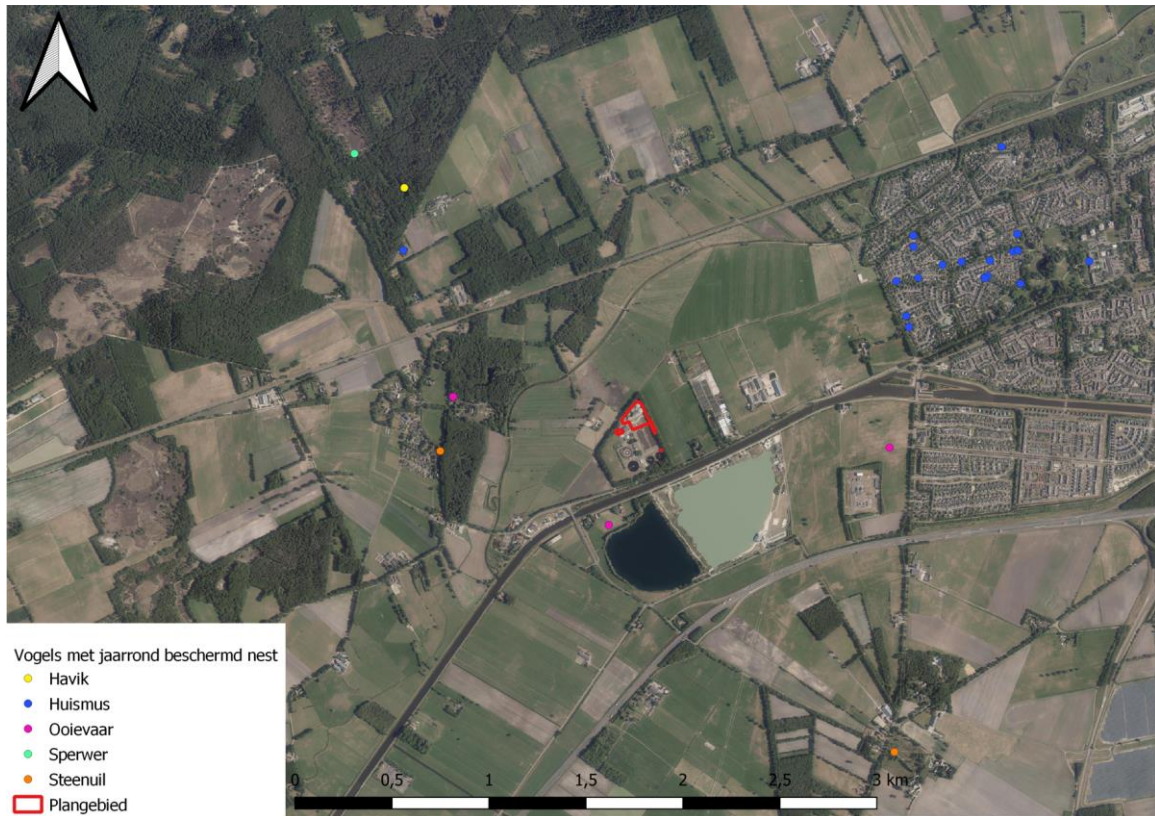
Kortom, zolang gedurende de werkzaamheden rekening wordt gehouden met in de omgeving van het plangebied verblijvende vleermuizen door de werkzaamheden op een aangepaste werkwijze en met een aangepaste planning uit te voeren, is een overtreding van de Wnb te voorkomen. In dat geval is nader (jaarrond) onderzoek en een ontheffingsaanvraag niet nodig.

5.2.4 Vogels

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen vijf jaar in de omgeving (<3 km) van het plangebied verschillende algemeen voorkomende vogelsoorten en vogelsoorten met een categorie 5 jaarrond beschermd nest waargenomen zoals bonte vliegenvanger, gaai, houtduif, koolmees en pimpelmees. Daarnaast werden in de omgeving van het plangebied ook verschillende soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn [lit. 4]. Het betreft de soorten havik, huismus, ooievaar, sperwer en steenuil. Het betreft vooral waarnemingen van overvliegende en foeragerende individuen. In afbeelding 5.5 zijn de waarnemingen van soorten die nestindicerend gedrag vertonen weergegeven. Alle waarnemingen zijn op ruime afstand van het plangebied gedaan.

Afbeelding 5.5 Waarnemingen uit de NDFD van vogels met een jaarrond beschermd nest die nestindicerend gedrag vertonen nabij het plangebied [lit. 4]¹

De biotopeneisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Havik

Combinatie van bos met geschikte nestbomen met open land om te jagen. Broedt in naald- en loofbossen, ook in moerasbos, soms in parken. Jaagt in het bos, maar ook in tussenliggende weilanden en akkers, in aangrenzende open gebieden (heide en hoogveen, moerassen, boerenland) en steeds vaker ook in de stad. Belangrijk is de aanwezigheid van geschikte prooien. In de winter ook in nog opener terrein te vinden, zoals kwelders [lit. 9].

Huisemus

Huisemussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Talrijkst in dorpen en in oudere buitenwijken, met rommelige tuinen. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huisemus. De huisemus heeft 2 tot 3 legfels per broedseizoen met elk 4-6 eieren. Broedduur: 11-12 dagen. Huisemussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten. Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen [lit. 9].

Ooievaar

Het leefgebied bestaat uit extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen [lit. 9].

Sperwer

Broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven [lit. 9].

¹ Deze informatie is afkomstig uit de NDFD en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Steenuil

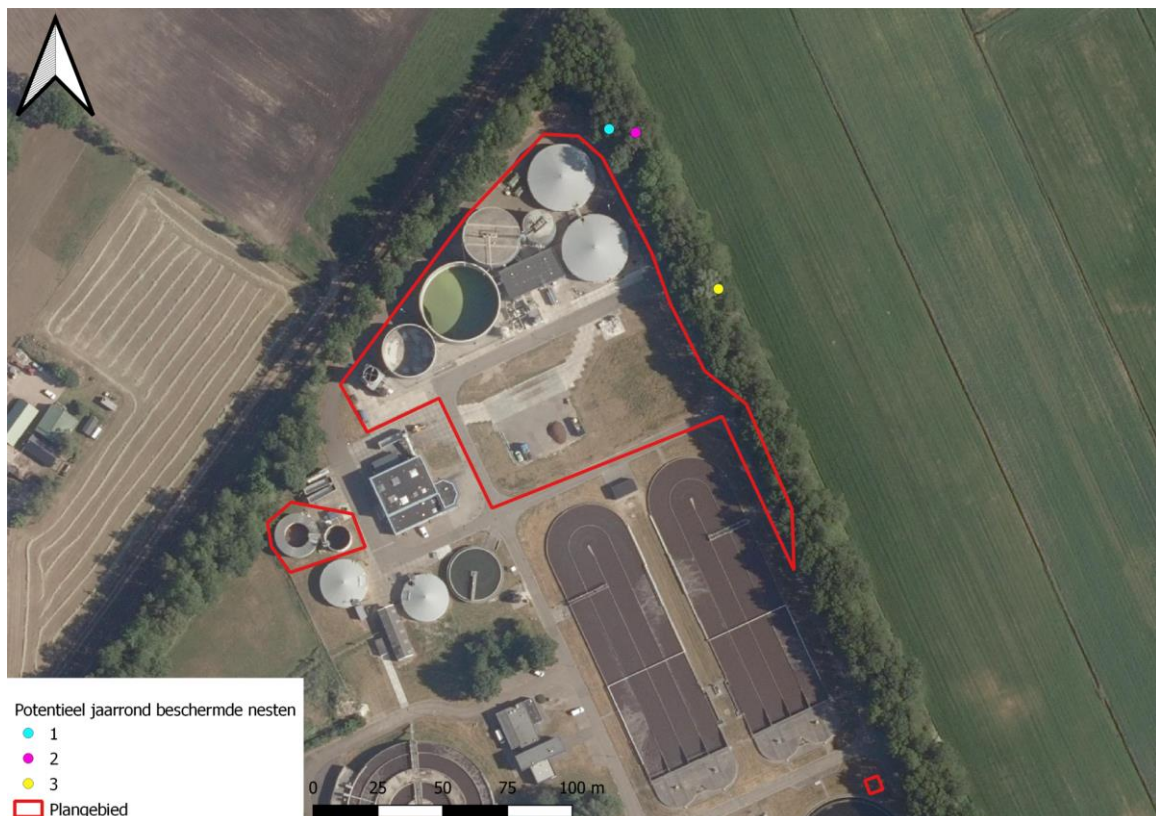
Veelal kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. In grootschalige landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Jachtgebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie (beweiding). Voorts zijn er voldoende zitplaatsen van één tot anderhalve meter hoogte (paaltjes bijvoorbeeld) om vanuit te jagen. Er zijn schuilplaatsen en broedholen in oude bomen, schuren, gebouwen en dergelijke [lit. 9].

Veldbezoek

Het plangebied en met name de boomsingel rond het plangebied biedt geschikte nestgelegenheid aan verschillende algemeen voorkomende broedvogels. Het voorkomen van algemeen voorkomende broedvogels in en in de directe omgeving van het plangebied gedurende het broedseizoen is daarom niet uit te sluiten.

Tijdens het veldbezoek zijn drie in potentie jaarrond beschermde nesten waargenomen ten oosten van het plangebied. In afbeelding 5.6 zijn de locaties van deze nesten weergegeven met in afbeelding 5.7 een foto van de betreffende nesten. De nesten zijn in potentie geschikt voor boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer. Het plangebied zelf biedt geen geschikte nestgelegenheid aan vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is. De waargenomen nesten bevinden zich niet in of vlakbij het deel van het plangebied waar een aantal bomen gekapt gaan worden. Nesten van ooievaar zijn niet waargenomen en het plangebied en de directe omgeving biedt geen geschikte nestgelegenheid aan huismus.

Afbeelding 5.6 Locaties potentieel jaarrond beschermde nesten (genummerd: 1, 2, 3)

Afbeelding 5.7 Foto's potentieel jaarrond beschermde nesten (nummering correspondeert met de nummering in afbeelding 5.5)

Effecten en conclusie

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd onder artikel 3.1 van de Wnb. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernietigen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied is uitgesloten. Wel bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied enkele grote nesten die in potentie jaarrond beschermd zijn. Deze nesten kunnen mogelijk gebruikt worden door boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer. Het voorkomen van nesten van ooievaar of huismus in of direct rond het plangebied is uitgesloten.

Verstoring van de in potentie jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (zie ook algemene broedvogels). In tegenstelling tot de algemene broedvogels mag bij vogels met een jaarrond beschermd nest niet voorkomen worden dat de vogel gaat broeden en mag het nest ook niet ongeschikt gemaakt worden.

Overige broedvogels

Het onderzoeksgebied biedt leefgebied aan verschillende algemeen voorkomende broedvogels. Het voorkomen van algemeen voorkomende broedvogels gedurende het broedseizoen is dan ook aannemelijk. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe drie mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats.

Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

5.2.5 Amfibieën

Bureaustudie

Op basis van de NDFF databank [lit. 4] zijn in de afgelopen vijf jaar in de omgeving (<3 km) van het plangebied waarnemingen bekend van de vrijgestelde 'Andere soorten' bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander. Van niet vrijgestelde 'Andere soorten' zijn geen waarnemingen bekend. Wel zijn enkele waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoorten heikikker, kamsalamander en poelkikker. De waarnemingen zijn allen gedaan op ruime afstand van het plangebied (zie afbeelding 5.8).

Afbeelding 5.8 Waarnemingen uit de NDFF van beschermde amfibieën nabij het plangebied [lit. 4]¹

De biotoop-eisen van deze soort worden in onderstaand kader beschreven.

Heikikker

De heikikker is uit alle Nederlandse provincies (behalve Flevoland) bekend, maar kent zijn grootste verspreiding in de hoger gelegen delen van het land. Hij komt vooral voor in vochtige heidegebieden, waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. Ook in de rest van zijn verspreidingsgebied is vocht en veenvorming een belangrijk element van zijn biotoop. Maar hij wordt ook wel aangetroffen in vochtige schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, langs meren en rivieren en in komkleigebieden. De aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen is hier van belang.

¹ Deze informatie is afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Het voortplantingsbiotoop bestaat uit ondiepe stilstaande wateren met oevervegetatie. Het water zelf is vaak enigszins zuur (pH 4 - 5.5) en voedselarm [lit. 10].

Kamsalamander

De kamsalamander komt verspreid over het gehele zuiden, midden en oosten van ons land voor. Hij is vrij zeldzaam en wordt landelijk gezien als een kwetsbare soort, die in zijn verspreiding achteruit gaat. Zijn voorkeur gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend. De poel mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten. Dat een poel visvrij is, wordt als belangrijk beschouwd. Buiten de voorplantingsperiode (eind maart tot half juli) bevindt de kamsalamander zich op het land. Het landschap waarin ze zich dan bevinden is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de omgeving [lit. 10].

Poelkikker

De poelkikker komt in Nederland vooral in het Oosten en Zuiden voor. Het is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water [lit. 10].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van amfibiesoorten. Het plangebied biedt wel mogelijk deels geschikt foerageergebied aan algemeen voorkomende vrijgestelde amfibiesoorten zoals bruine kikker en gewone pad. Binnen het plangebied is geen ondiep oppervlaktewater (poel, ven) aanwezig. Er is geen sprake van geschikt voortplantingswater voor amfibieën die in of grenzend aan het plangebied voorkomen. De aanwezigheid van beschermde en niet vrijgestelde amfibiesoorten wordt in het plangebied uitgesloten op basis van de in het plangebied aanwezige biotopen (te droog).

Effecten en conclusie

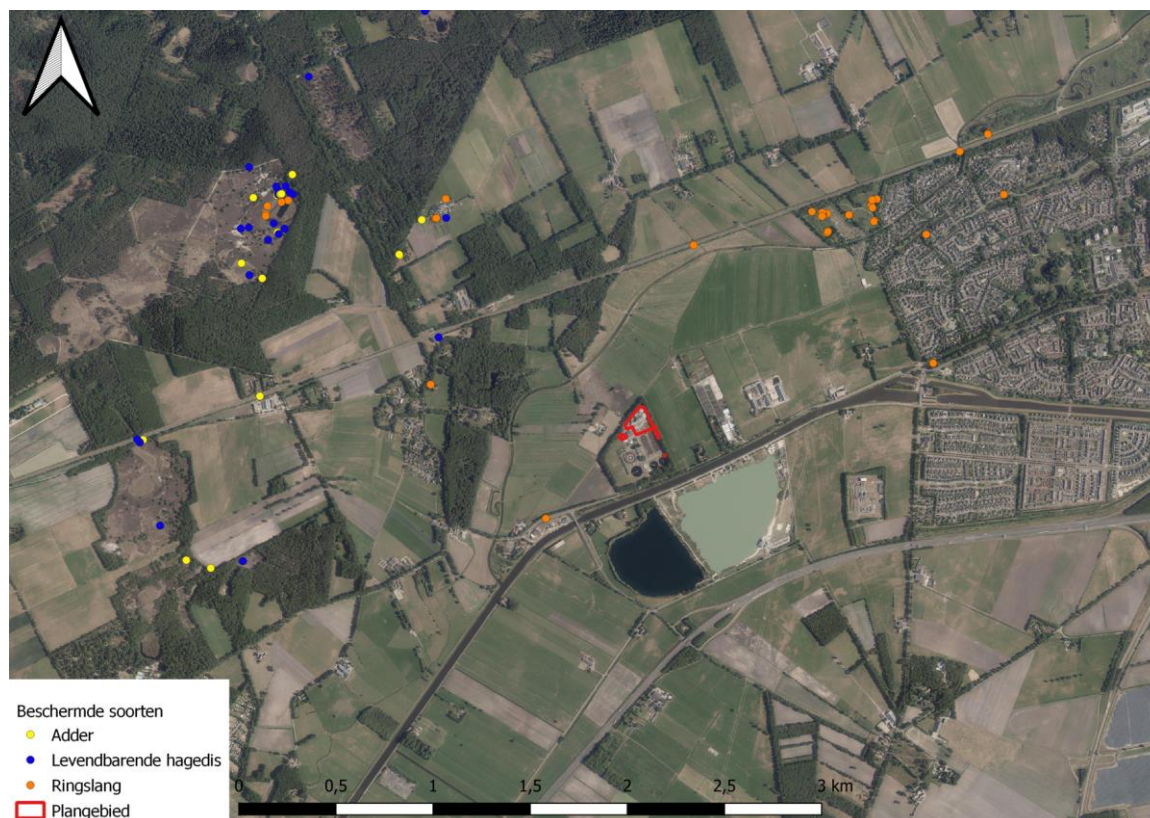
Het plangebied vormt mogelijk geschikt foerageergebied voor gewone pad en bruine kikker. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling. Door de afwezigheid van geschikt biotoop voor niet vrijgestelde amfibiesoorten, kan worden uitgesloten dat deze binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht van de Wnb (zie paragraaf 3.1.2)

5.2.6 Reptielen

Bureaustudie

Op basis van de NDFF databank [lit. 4] zijn in de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied verschillende waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde 'Andere soorten' adder, levendbarende hagedis en ringslang. Er zijn geen waarnemingen van Habitatrichtlijnsoorten bekend. De waarnemingen zijn allen gedaan op ruime afstand van het plangebied, zie afbeelding 5.9.

Afbeelding 5.9 Waarnemingen uit de NDFD van reptielen nabij het plangebied [lit. 4]¹

De biotoopsoorten van deze soort worden in onderstaand kader beschreven.

Adder

In Nederland komt de adder voor op de hoge zandgronden en hoogveenlandschappen. Biotopen bestaan uit halfopen tot open leefgebieden met een rijke vegetatiestructuur, de voorkeur gaat uit naar overgangen van droog naar vochtig. De adder komt voor op de hoge zandgronden van Nederland met uitzondering van de duinen. Er zijn momenteel nog twee grote min of meer aaneengesloten leefgebieden van de adder, gelegen in Friesland en Drenthe en op de Veluwe (Veluws-Drents district) [lit. 10].

Levendbarende hagedis

Heide en hoogveen komen naar voren als voorkeurshabitat. De soort komt ook voor langs infrastructuur (spoorlijnen en wegbermen), bij bos en struweel en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op venoeveren en ook wel langs lijnvormige wateren. Er zijn ook enkele waarnemingen bekend uit laagveen. De levendbarende hagedis komt voor in vrijwel alle zandige (en löss-)districten in Nederland. De soort is aanwezig op de Zeeuwse eilanden en vervangt daar in de duinen de zandhagedis. Het Veluws-Drents en Kempens district vormen, vooral door hun grote oppervlakte aan bos en heideterreinen, de belangrijkste bolwerken [lit. 10].

Ringslang

De ringslang is in vooral gebonden aan het water in veen- en riviergebieden. De ringslang houdt zich bij voorkeur op in overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. De ringslang komt in de loop van maart bij de eerste warme dagen uit zijn winterslaap. In het najaar gaan de dieren op zoek naar geschikte overwinteringsplaatsen. De ringslang overwintert op droge vorstvrije plaatsen, zoals gaten tussen boomwortels en holen en gangenstelsels van konijnen en muizen [lit. 10].

¹ Deze informatie is afkomstig uit de NDFD en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen reptielen, of sporen ervan, aangetroffen. De aanwezige biotopen binnen het plangebied komen niet overeen met de biotoopeisen van beschermde reptielen. Zo komen deze soorten bijvoorbeeld voor in zandige terreinen en voldoende open, zonnige plekken (zandhagedis, adder), waterrijke gebieden op overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden (ringslang), heide (gladde slang, levendbarende hagedis) en houtwallen en spoorbermen (hazelworm). In het plangebied ontbreekt het aan open zandige terreinen en is het te droog. De aanwezigheid van reptielen in het plangebied wordt uitgesloten.

Effecten en conclusie

Door de afwezigheid van geschikt biotoop voor reptielsoorten, kan worden uitgesloten dat reptielen binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroep uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.2.7 Vis

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid en de verstoring van beschermde vissoorten is daarmee uit te sluiten. Nader onderzoek en/of een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

5.2.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

Op basis van de NDFF databank [lit. 4] zijn in de afgelopen vijf jaar in de wijdere omgeving (<3 km) van het plangebied enkele waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde 'Andere soort' grote vos. Daarnaast zijn enkele waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoorten gevlekte witsnuitlibel en noordse winterjuffer. De waarnemingen zijn op ruime afstand van het plangebied gedaan, zie afbeelding 5.10

Afbeelding 5.10 Waarnemingen uit de NDFF van beschermde ongewervelden nabij het plangebied [lit. 4]¹

De biotoopseen van de waargenomen ongewervelden worden in onderstaand kader beschreven.

Grote vos

De grote vos vliegt op warme, zonnige plekken in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Waardplanten zijn vooral de iepen maar ook wilgen en soms ook fruitbomen (zoete kers) of meidoorn [lit. 11]

Gevlekte witsnuitlibel

Zwaartepunt van de verspreiding ligt in de laagveengebieden van Noordwest-Overijssel, aangrenzend Friesland en het Vechtplassengebied. Daarnaast wordt de gevlekte witsnuitlibel steeds vaker waargenomen bij vennen op de hoge zandgronden en in de duinen van Noord-Holland. De larven leven tussen waterplanten in de verlandingszone van laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen [lit. 11].

Noordse winterjuffer

Voortplantingshabitat betreft petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie. Overwinteringshabitat bestaat uit beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Voortplanting is beperkt tot de Wieden, De Weerribben (Overijssel), de Kuinderplas (Flevoland) en zeer lokaal in Zuidoost-Friesland en Zuidwest-Drenthe. Zwervende en overwinterende dieren zijn echter in een bredere regio gezien, die naast de genoemde gebieden ook Drenthe en de zuidelijke helft van Friesland omvat [lit. 11].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders, libellen en ongewervelden aangetroffen die onder de Wnb beschermd zijn. Het veldbezoek vond ook niet plaats in de juiste periode van het jaar voor het waarnemen van deze soortgroepen.

¹ Deze informatie is afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Het plangebied en de directe omgeving voldoen echter ook niet aan de (over het algemeen hoge) eisen van beschermde vlinders, libellen en ongewervelden zoals heide, plantenrijke vennen, zuurstofrijke beken, verlandingsvegetaties met krabbescheer, zandstrandjes langs de grote rivieren, bloem- en/of kruidenrijke graslanden, blauwgraslanden, moerassen, bos, stromend water. Daarnaast komen de waardplanten voor grote vos (iepen, wilgen en soms ook fruitbomen (zoete kers) of meidoorn) niet in het plangebied voor [lit. 8]. Deze zijn niet aangetroffen in het plangebied.

Effecten en conclusie

Door de afwezigheid van geschikt biotoop en waardplanten voor beschermde vlinder- of libelsoorten, kan worden uitgesloten dat beschermde dagvlinders, libellen of andere ongewervelde binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

6

SAMENVATTING

6.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied ligt op relatief grote afstand (tenminste 7 kilometer) van omliggende Natura 2000-gebieden. Als gevolg van deze afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten dat directe effecten zoals oppervlakteverlies en verstoring door geluid, licht ('s avonds en 's nachts werken), trilling of optische verstoring optreden binnen de betreffende Natura 2000-gebieden als gevolg van het voornemen. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Bij zowel de realisatie- als gebruiksfase is er mogelijk sprake van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. De realisatie van de groengasinstallatie en gashouder en renovatie van de bestaande sliblijn van de zuivering te renoveren valt onder de partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningsplicht op grond van artikel 2.9a Wnb, en is daarom niet vergunningsplichtig. De gevolgen als gevolg van stikstofdepositie vanwege de realisatiefase hoeven om deze reden ook niet verder onderzocht te worden. De vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase. Om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van de gebruiksfase in beeld te brengen dient een stikstofberekening in AERIUS uitgevoerd te worden. Als uit deze berekening volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage ($<0,005$ mol/ha/jr), dan is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (Voortoets en/of Passende Beoordeling en vergunning).

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in een NNN-gebied en voor het dichtstbijzijnde perceel NNN zijn geen natuurbeheertypen vastgesteld. Gezien het plangebied buiten de grenzen van het NNN ligt en de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de provincie Drenthe geen bepalingen ten aanzien van externe werking bevat, is er geen sprake van directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Vervolgstappen zijn daardoor niet nodig.

6.2 Soortenbescherming

In de onderstaande tabel zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

Tabel 6.1 Samenvattende tabel soortenbescherming

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
flora	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
grondgebonden zoogdieren	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vleermuizen - foerageergebied en vliegroutes	nee	geen, wel zorgplicht (zie maatregelen in paragraaf 5.2.3.	nee	nee
vleermuizen - verblijfplaatsen	ja, indien verblijfplaatsen worden verstoord	ja: - Werkzaamheden overdag (tussen zonsopkomst en zonsondergang) uitvoeren; - Uitstraling van verlichting naar bomen met holtes in tijdelijke en definitieve situatie voorkomen in actieve periode van vleermuizen (april t/m oktober); - Indien bovenstaande niet mogelijk is dient gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlichting - Werkzaamheden die meer trillingen/geluid veroorzaken dan in de huidige situatie het geval is uitvoeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur	ja, vervolgonderzoek conform het vleermuisprotocol 2021 naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in en nabij het plangebied.	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen.

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
vogels	ja, indien broedparen worden verstoord	in de winterperiode (december tot februari). ja drie mogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> • buiten het broedseizoen werken • werkzaamheden voor het broedseizoen inzetten en continu doorwerken • of plangebied ongeschikt maken voor broedvogels 	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
amfibieën	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
reptielen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vissen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee

7

LITERATUUR

- 1 <https://www.natura2000.nl/gebieden/drenthe>, geraadpleegd op 2 maart 2022.
- 2 Kaart N2000, <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/natura2000/wfs>, op 2 maart 2022 gebruikt in QGIS.
- 3 Kaart NNN, <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/provincies/ps/wfs/v1>, op 2 maart 2022 gebruikt in QGIS.
- 4 NDFF-ecogrid database, www.ndff.nl, geraadpleegd op 2 maart 2022.
- 5 Aveco de Bondt, Quickscan flora en fauna, referentie SVH/192420, 22 januari 2020.
- 6 www.wilde-planten.nl, geraadpleegd op 8 maart 2022.
- 7 www.zoogdiervereniging.nl, geraadpleegd op 8 maart 2022.
- 8 www.vleermuis.net, geraadpleegd op 8 maart 2022.
- 9 www.vogelbescherming.nl; geraadpleegd op 8 maart 2022.
- 10 www.ravon.nl, geraadpleegd op 9 maart 2022.
- 11 www.vlinderstichting.nl, geraadpleegd op 9 maart 2022.

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELEN (IHD'S) NATURA 2000

Dwingelderveld

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei		definitief	=	>	C	
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	>	A2	
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	=	=	C	
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	= (<)	=	C	
H3160 - Zure vennen		definitief	>	>	B2	6.03,W
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>	B2	6.05,W
H4030 - Droge heiden		definitief	=	>	B1	
H5130 - Jeneverbesstruwelen		definitief	=	>	B	6.11
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	=	B2	
H7110B* - Actieve hoogvenen	heideveentjes	definitief	>	>	A1	6.04,W; 6.05,W
H7120 - Herstellende hoogvenen		definitief	= (<)	>	C	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		definitief	>	>	B2	6.05,W
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		definitief	=	>	C	
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	>	>	C	

Habitatrichtlijnsorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1166 - Kamsalamander	definitief	=	>	>		

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A004 - Dodaars	definitief	55	=	=	B1	
A008 - Geoorde fuut	definitief	45	=	=	B2	
A236 - Zwarte specht	definitief	14	=	=	C	
A246 - Boomleeuwerik	definitief	35	=	=	C	
A275 - Paapje	definitief	25	>	>	B1	
A276 - Roodborsttapuit	definitief	85	=	=	C	
A277 - Tapuit	definitief	30	>	>	C	

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A037 - Kleine zwaan	definitief	50	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		
A052 - Wintertaling	definitief	130	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A056 - Slobeend	definitief	7	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A702 - Toendrarietgans	definitief	5900	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		

Mantingerzand

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H2310 - Stui/zandheiden met struikhei		definitief	=	>	C	6.08
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	=	C	6.08
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	=	>	C	6.08
H3130 - Zwakgebufferde vennen		ontwerp	=	=	C	
H3160 - Zure vennen		definitief	=	>	C	
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>	C	6.05,W
H4030 - Droge heiden		definitief	>	>	C	6.08
H5130 - Jeneverbesstruwelen		definitief	=	>	B	6.11
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	>	C	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		definitief	>	>	C	6.05,W
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	=	>	C	
H91D0* - Hoogveenbossen		ontwerp	=	=	C	

Holtingerveld

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H2310 - Stui/zandheiden met struikhei		definitief	>	>	C	6.08
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	=	C	6.08
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	=	>	C	6.08
H3130 - Zwakgebufferde vennen		ontwerp	=	=	C	
H3160 - Zure vennen		definitief	=	>	B1	
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>	B2	6.05,W
H4030 - Droge heiden		definitief	=	>	C	6.08
H5130 - Jeneverbesstruwelen		ontwerp	=	=	C	
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	>	B2	6.06,5G,W
H7110B* - Actieve hoogvenen	heideveentjes	definitief	=	>	B1	6.05,W
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		definitief	=	=	C	6.05,W
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		ontwerp	=	=	C	
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	=	>	C	
H91D0* - Hoogveenbossen		definitief	=	=	C	

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	definitief	=	=	=	C	
H1166 - Kamsalamander	definitief	>	>	>		

